

K. 3/98-66

A.2

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-189/1997-9

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Neve Šibl, kao predsjednice vijeća, te mr. Branka Zmajevića, Milana Gudelja, Ane Garačić i Vesne Vrbećić, kao članova vijeća i više savjetnice Ileane Vinja, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Rade Peleša i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, odlučujući o žalbi optuženika i državnog odvjetnika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Karlovcu od 27. studenog 1997. K-5/96, u sjednici održanoj 11. ožujka 1998. godine, saslušavši zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske Nadu Kolak-Parfenjuk i braniteljicu optuženika Milku Savić, odvjetnicu iz Zagreba,

r i j e š i o j e :

Prihvaća se žalba opt. Rade Peleša, a u povodu te žalbe po službenoj dužnosti i u odnosu na opt. Miroslava Bijelića, opt. Savu Padežanina, opt. Đuru Tepšića i opt. Radu Bjeloša, ukida se presuda suda prvog stupnja i predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Usljed gornje odluke žalbe državnog odvjetnika i opt. Miroslava Bijelića, opt. Save Padežanina, opt. Đure Tepšića i opt. Rade Bjeloša postale su bespredmetne.

Protiv opt. Rade Peleša pritvor se produžava.

Obrazloženje

Županijski sud u Karlovcu proglasio je krivim opt. Radu Peleša, opt. Miroslava Bijelića, opt. Savu Padežanina, opt. Đuru Tepšića i opt. Radu Bjeloša zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH i izekao svakome kaznu zatvora u trajanju od 10 godina.

Protiv te presude žale se optuženici i državni odvjetnik.

Državni odvjetnik se žali zbog odluke suda o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženicima izreću kazne zatvora u dužem vremenskom trajanju.

Opt. Rade Peleš žali se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona, odluke o kazni i troškovima postupka u kojoj žalbi predlaže da se pobijana presuda preinači i optuženi

183

oslobodi od optužbe odnosno da se presuda ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje. U žalbi je optuženik zahtijevao da se on obavijesti o sjednici vijeća, dok da se njegov branitelj pozove da prisustvuje sjednici (čl. 374. st. 1. ZKP).

Sjednici vijeća pristvovao je branitelj opt. Rade Peleša, odvjetnik Milka Savić iz Zagreba.

Opt. Miroslav Bijelić, opt. Savo Padežanin, opt. Đuro Tepšić i opt. Rade Bjeloš, žale se zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Državni odvjetnik Republike Hrvatske predložio je da se žalbe optuženika odbiju kao neosnovane dok da se žalba državnog odvjetnika uvaži.

Žalba opt. Rade Peleša je osnovana, dok su žalbe ostalih optuženika i državnog odvjetnika za sada bespredmetne.

Opt. Rade Peleš je u pravu kada se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka (čl. 354. st. 1. toč. 3. ZKP).

Prije svega netočno žalitelj tvrdi da je u sastavu vijeća sudjelovao sudac porotnik (Požega Nikola) koji nije sudjelovao u toku cijelog postupka (čl. 354. st. 1. toč. 1. ZKP), naime, iz zapisnika glavne rasprave od 27. studenog 1996. godine jasno je vidljivo da je rasprava toga dana započela iz početka, pa je prema tome taj sudac porotnik bio upoznat sa svim pojedinostima postupka.

Nadalje isti optuženik nije u pravu kada u žalbi tvrdi da je dana 31. siječnja 1996. godine bio ispitivan bez branitelja iako je njegova obrana bila obavezna, naime, iz zapisnika o ispitivanju okrivljenika jasno je vidljivo da je ispitivanju toga dana prisustvovao branitelj okrivljenika Josip Bačić odvjetnik iz Karlovca.

Međutim, žalitelj je u pravu kada navodi da je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka jer je dana 10. listopada 1996. godine održao glavnu raspravu te na raspravi saslušavao svjedoke, bez prisustva branitelja II. do IV. optuženog čija je obrana obavezna.

Optuženima Miroslavu Bijeliću, Savi Padežaninu, Đuri Tepšiću i opt. Radi Bjelošu sud je postavio branitelja po službenoj dužnosti odvjetnika iz Karlovca Stanislava Rožmana, jer je obrana za njih obavezna. Na glavnoj raspravi od 10. listopada 1996. godine, branitelj ovih optuženika nije pristupio, a sud je usprkos toga proveo glavnu raspravu i na njoj saslušao svjedoke Sanju Peleš, Ceciliju Peleš, Milana Rudmana, Srećka Vuletića i Stanu Obradović. Rasprava se u slučaju obvezne obrane ne može održati u odsutnosti branitelja (bez obzira da li je opravdano ili neopravdano izostao), pa je time ostvarena apsolutno bitna povreda krivičnog postupka iz čl. 354. st. 1. toč. 3. ZKP, jer je prisustvo branitelja na glavnoj raspravi bilo po zakonu obavezno.

183

Ovu povredu ne može sanirati niti kasniji pristanak toga branitelja da se na slijedećoj glavnoj raspravi pročita zapisnik o ranijem saslušanju svjedoka od 10. listopada 1996. godine. Branitelj ne može, s obzirom da se radi o obveznoj obrani naknadno ocijenjivati da li je njegova prisutnost bila neophodna s obzirom na značaj procesne radnje koja je provedena u tijeku glavne rasprave, jer bi se time obezvrijedilo pravo optuženika na obveznu obranu u tijeku cijelog postupka. Branitelju bi se, naime, tako omogućilo da svojom suglasnošću za čitanje zapisnika o saslušanju svjedoka sa ranije glavne rasprave na kojoj on nije bio iako je morao biti nazočan, osnaži dokaz koji je nezakonit, što bi bilo suprotno odredbama ZKP koje reguliraju pitanje obvezne obrane. Prema tome, prisutnost branitelja, kada je obrana obvezna, neophodna je tijekom cijelog postupka, bez obzira na značenje procesnih radnji koje se provode i nikakvom kasnijom suglasnošću za čitanje tih zapisnika o saslušanju svjedoka se ne može sanirati bitna povreda odredaba krivičnog postupka koja je nastupila zbog izostanka branitelja sa glavne rasprave na kojoj je njegova prisutnost obvezna.

Sud prvog stupnja je dakle, time što je proveo glavnu raspravu u odsutnosti osobe čije je prisustvo obvezno počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz čl. 354. st. 1. toč. 3. ZKP, pa je pobijanu presudu trebalo ukinuti temeljem čl. 388. ZKP/97.

Kad se presuda ukida zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz čl. 354. ZKP/93 (bez obzira da li po službenoj dužnosti ili usvajanjem žalbe) onda se presuda i ne ispituje u meritumu, jer je pretpostavka da zbog manjkavosti u postupku presuda nije pravilna i da nije podobna za ispitivanje u suštini.

Usljed te odluke žalbe državnog odvjetnika i ostalih optuženika postale su bespredmetne.

U ponovljenom postupku sud prvog stupnja pažljivije će provesti postupak i donijeti novu odluku koju je dužan valjano obrazložiti.

Protiv opt. Rade Peleša produljen je pritvor temeljem odredbe čl. 102. st. 1. ZKP/97, budući se radi o krivičnom djelu za koje se može izreći najteža kazna, pa je pritvor obavezan.

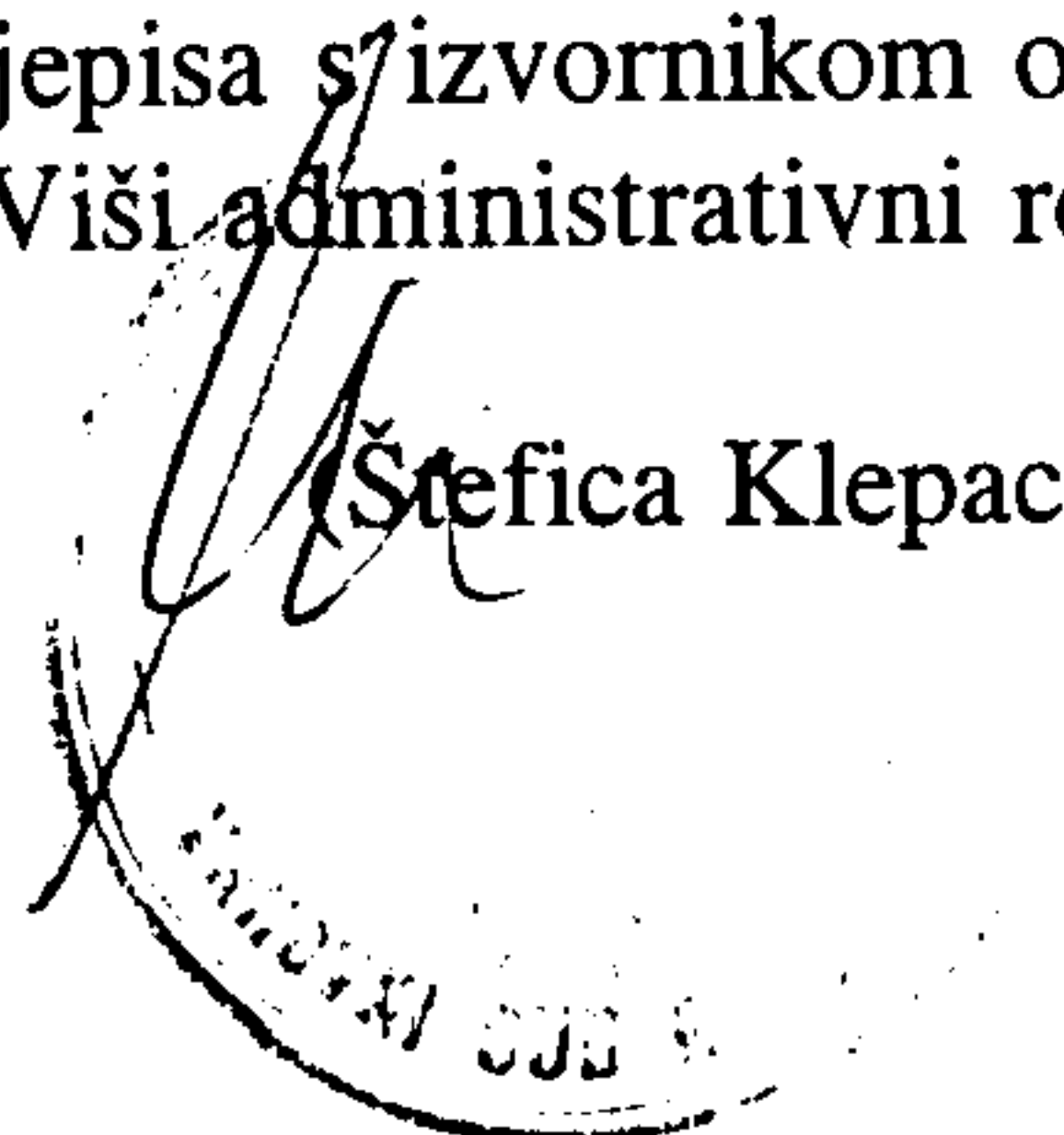
U Zagrebu, 11. ožujka 1998. godine.

Zapisničar:
Ileana Vinja, v.r.

Predsjednik vijeća:
Neva Šibl, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Viši administrativni referent:

(Štefica Klepac)

Official stamp of the court and a handwritten signature of Štefica Klepac over it.